

ДЕРЖАВНА РЕГУЛЯТОРНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

вул. Арсенальна, 9-11 м. Київ 01011, тел. (044) 254-56-73, факс (044) 254-43-93
E-mail: inform@dkrp.gov.ua, Web: <http://www.dkrp.gov.ua>, код ЄДРПОУ 39582357

від _____ № _____
на № _____ від _____

РІШЕННЯ

про відмову в погодженні проекту регуляторного акта

Державна регуляторна служба України (далі - ДРС) відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (далі - Закон) розглянула проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Технічного регламенту природного газу» (далі – проект постанови), а також документи, що додаються до нього, подані листом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 06.05.2019 № 01/30-4297.

За результатами розгляду проекту постанови та відповідного аналізу регуляторного впливу на відповідність вимогам статей 4, 5, 8 і 9 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»

встановлено:

проектом постанови передбачається затвердити Технічний регламент природного газу (далі – проект Регламенту), який встановлює вимоги до природного газу та його замінників, які вводять в обіг на ринку України та реалізують на території України.

З прийняттям проекту акта вимоги національних стандартів до показників якості природного газу стануть обов'язковими.

Однак, проект постанови не може бути погоджений у даній редакції з огляду на таке.

Проектом Регламенту пропонується встановити та застосовувати деяку термінологію, яка не є однозначною для трактування та суперечить (відсутня) Закону України «Про ринок природного газу» (далі – Закон).

Так, пункт 6 проекту Регламенту визначаються терміни:

- **ланцюг постачання природного газу** – послідовність суб'єктів господарювання, які забезпечують постачання природного газу від виробника до споживача (користувача);

Законом встановлено: постачання природного газу - господарська діяльність, що підлягає ліцензуванню і полягає в реалізації природного газу безпосередньо споживачам на підставі укладених з ними договорів (підпункт 28 пункт 1 стаття 1).

РІШЕННЯ № 258 від 04.06.2019

Мисько Володимир Іванович

- **надання на ринку** – будь-які операції, що здійснюються згідно з договорами купівлі-продажу, міни, поставки та іншими цивільно-правовими договорами, які передбачають передачу права власності на природний газ за компенсацію незалежно від строків її надання, а також безоплатне постачання;

Законом встановлено: **ринок природного газу** - сукупність правовідносин, що виникають у процесі купівлі-продажу, постачання природного газу, а також надання послуг з його транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору), послуг установки LNG (підпункт 33 пункт 1 стаття 1).;

- **партія продукції** – будь-який обсяг природного газу, який вводять в обіг або надають на ринку відповідно до договору та який супроводжується однією декларацією відповідності;

Неоднозначно для розуміння, оскільки природний газ різних постачальників в точках входу поступає в ГТС (газотранспортна система) і транспортується магістральним газопроводом, або газорозподільною мережею в загальному потоці і переміщується.

- **продукція** - природний газ, який є результатом процесу видобування з надр або переробки сировини, підготовлений до транспортування, зберігання та/або для використання в якості палива в побуті, в промисловості, або на транспорті, зокрема в двигунах внутрішнього згоряння, а також як сировина для переробки, яка є об'єктом регулювання цього Технічного;

Даний термін в Законі не використовується, а встановлено поняття природний газ.

- **розповсюджувач** – будь-яка інша, ніж виробник або імпортер, фізична чи юридична особа в ланцюгу постачання природного газу;

Законом встановлено: **постачальник природного газу** (далі - постачальник) - суб'єкт господарювання, який на підставі ліцензії здійснює діяльність із постачання природного газу (підпункт 27 пункт 1 стаття 1).

- **суб'єкти господарювання** – виробник, імпортер, уповноважений представник, розповсюджувач;

Законом встановлено: **суб'єкт ринку природного газу** - оператор газотранспортної системи, оператор газорозподільної системи, оператор газосховища, оператор установки LNG, замовник, оптовий продавець, оптовий покупець, постачальник, споживач; (підпункт 39 пункт 1 стаття 1).

Слід зазначити, що зміна термінології в підзаконному акті може на практиці призвести до колізій та неоднозначного трактування, а отже керуючись принципом послідовності державної регуляторної політики потребує приведення у відповідність до Закону України «Про ринок природного газу».

Запропонований проект Регламенту спрямований на заміну вимог до фізико-хімічних показників (ФХП) природного газу, що подається від виробників та постачальників в газотранспортну систему України, передбачених Кодексом газотранспортної системи України та ГОСТом 5542-87.

Додаток 1 до проекту Регламенту містить перелік показників ФХП і передбачає для ряду компонентів два допустимих значення: мінімальне (європейський стандарт, встановлений в контрактах ПАТ «Газпром» з європейськими операторами і НАК «Нафтогаз», якому не відповідає жодне українське підприємство), і максимальне (аналог ГОСТу 5542-87, якого дотримуються українські підприємства).

За інформацією газовидобувних підприємств, запропонований підхід, під час практичного застосування, може нести ризики для нових точок входу (нові родовища), оскільки оператор ГТС матиме право не приймати в ГТС природний газ, який не відповідає новим вимогам. Слід зазначити, що проектом Регламенту встановлюються надзвичайно жорсткі вимоги для газу з нових родовищ за вмістом вуглекислого газу (CO₂), сірководню (H₂S) і меркаптанів – для переходу на нові ФХП з боку газовидобувних підприємств необхідним є будівництво установок додаткової підготовки газу, що займає декілька років і вимагає істотних капіталовкладень (в середньому близько 10-15 мільйонів доларів вартість кожної установки).

При цьому, дізнатися компонентний склад газу на свердловині/ділянці надр можливо тільки після проведення геологічної розвідки і отримання припливу газу. Подача газу в ГТС можлива лише після будівництва установок з очищення газу, а установка будується під конкретні ФХП і певної потужності.

У зв'язку з тим, що родовища в Україні переважно невеликі, у разі прийняття проекту Регламенту в запропонованій редакції, їх освоєння стане не рентабельним, що призведе до стрімкого падіння видобутку та фактичного блокування розвитку галузі.

В контексті зазначеного зауважуємо, що питання можливих ризиків та додаткових суттєвих витрат для українських газовидобувних підприємств в аналізі регуляторного впливу до проекту постанови жодним чином не проаналізовано.

Міністерством енергетики та вугільної промисловості України під час підготовки зазначеного проекту постанови не дотримано вимог статей 4 та 8 Закону, беручи до уваги таке.

Засадами державної регуляторної політики, визначеними Законом, встановлюється необхідність доведення регуляторним органом доцільності прийняття та впровадження в дію кожного окремого регуляторного акта.

При цьому, враховуючи вимоги статті 21 Закону, ДРС приймає рішення про погодження або про відмову в погодженні проектів регуляторних актів з урахуванням як самого проекту акта, так і супровідних до нього документів, визначених цим Законом, обов'язковим серед яких є, насамперед, Аналіз регуляторного впливу цього проекту акта.

Згідно з нормами абзацу одинадцятого статті 1 Закону документом, який містить обґрунтування необхідності державного регулювання шляхом прийняття регуляторного акта, аналіз впливу, який справлятиме регуляторний акт на ринкове середовище, забезпечення прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян та держави, а також обґрунтування відповідності

проекту регуляторного акта принципам державної регуляторної політики – є Аналіз регуляторного впливу (далі - АРВ).

Аналіз регуляторного впливу до проекту регуляторного акта повинен містити обов'язкові положення, визначені статтею 8 Закону.

У цьому випадку, наданий розробником АРВ до проекту постанови містить формальний опис запропонованих ним змін, не є інформативним, та не відповідає вимогам Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2004 № 308 (із змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 № 1151) (далі – Методика).

1. Так, у розділі I «Визначення проблеми» АРВ згідно з вимогами Методики розробник повинен чітко визначити проблему, яку пропонується розв'язати шляхом державного регулювання, визначити причини її виникнення, оцінити важливість зазначеної проблеми, зокрема навести дані у цифровому чи кількісному вимірі, що доводять факт існування проблеми і характеризують її масштаб, визначити основні групи, на які вона справляє вплив, а також обґрунтувати, чому проблема не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів та діючих регуляторних актів.

Разом з тим, в АРВ до проекту постанови розробником не проаналізовано існуюче правове регулювання господарських та адміністративних відносин щодо яких склалась проблема, не доведено, чому існуючі регулювання не розв'язують проблему та потребують вдосконалення. При цьому, при визначенні проблеми, яку передбачається розв'язати шляхом державного регулювання, розробник обмежився лише словесним описом проблеми.

Проте, розробником не наведено жодних даних у числовій формі, які б обґрунтовували наявність проблеми, її масштаб та важливість.

Зазначене не відповідає вимогам статті 4 Закону, зокрема, принципу доцільності – оскільки розробником не доведена наявність проблеми, що потребує державного втручання, та не обґрунтована необхідність державного регулювання господарських відносин з метою її вирішення

2. У розділі II «Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей» розробник повинен визначити всі можливі альтернативні способи вирішення існуючої проблеми та оцінити вигоди і витрати держави, населення та суб'єктів господарювання від застосування кожного з них.

Однак, розробник обмежився виключно текстовим описом вигод і витрат держави, громадян та суб'єктів господарювання.

Загалом, в АРВ розробником не наведено жодних аналітичних даних та/або розрахунків витрат суб'єктів господарювання, яких вони зазнають як внаслідок впровадження проекту постанови, так і внаслідок застосування альтернативних способів досягнення цілей, що підтверджували б економічну доцільність обраного способу.

Слід підкреслити, що факт відсутності належним чином проведеного економічного аналізу запропонованих альтернатив не дозволить у подальшому об'єктивно оцінити, наскільки обраний розробником спосіб державного

втручання відповідає проблемі, що потребує врегулювання, та наскільки його застосування буде ефективним для її вирішення.

Звертаємо увагу розробника, що проектом постанови передбачено норми для суб'єктів господарювання стосовно проведення певних процедур, які потребують обрахування, наприклад, розроблення технічної документації, за якою можливо оцінити відповідність ГС вимогам Технічного регламенту.

3. У розділі V АРВ «Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми» розробником не описано механізм дії запропонованого регулювання з урахуванням основних бізнес-процесів, які потрібно буде забезпечити суб'єктам господарювання для реалізації його вимог. При цьому, розробником не враховано, що механізм реалізації регуляторного акта має бути безпосередньо пов'язаний із цілями та очікуваними результатами регуляторного акта, тобто яким чином будуть діяти положення проекту постанови та якою прогнозується ситуація після набрання регуляторним актом чинності.

Крім цього, розробнику необхідно оцінити, які організаційні заходи мають здійснити суб'єкти господарювання для виконання вимог зазначеного регуляторного акта, а також органи влади для його впровадження після набрання чинності, які мають бути безпосередню пов'язані із предметом регулювання зазначеного проекту Закону.

Враховуючи вищевикладене, за результатами розгляду положень проекту постанови та аналізу його регуляторного впливу, встановлено, що проект розроблено без дотримання ключових принципів державної регуляторної політики: ефективності, збалансованості, визначених статтею 4 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», а також вимог статті 8 цього Закону в частині підготовки АРВ з урахуванням вимог Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2004 № 308 (із змінами).

Ураховуючи зазначене, керуючись частиною четвертою статті 21 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», Державна регуляторна служба України

вирішила:

відмовити в погодженні проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Технічного регламенту природного газу».

**Голова Державної регуляторної
служби України**

Ксенія ЛЯПИНА

